

ÇARPANLAR ve KATLAR

Bir sayıyı kalansız(tam) olarak bölen sayılara o sayının bölenleri denir. Sayının bölenleri aynı zamanda çarpanlarıdır.

Örneğin: 18 sayısının bölenlerini bulalım.
1, 2, 3, 6, 9, 18

! İki sayının çarpımı şeklinde yazılan sayılar o sayının çarpanlarını oluşturur.

Örneğin: 12 sayısının çarpanları;

1 x 12
2 x 6 çarpanlar 1, 2, 3, 4, 6, 12
3 x 4

Asal çarpan - Asal bölen

Bir sayının asal sayı olan çarpanlarına **asal çarpan** denir.

Asal sayı: Sadece 1'e ve kendine bölünebilen sayılardır.

! En küçük asal sayı 2'dir
2'den başka çift asal sayı yoktur.

Asal sayı: 2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19, 23, 29, 31, 37, 41, 43, 47, ...

Soru:

36 sayısının asal çarpanlarını bulunuz.

Soru:

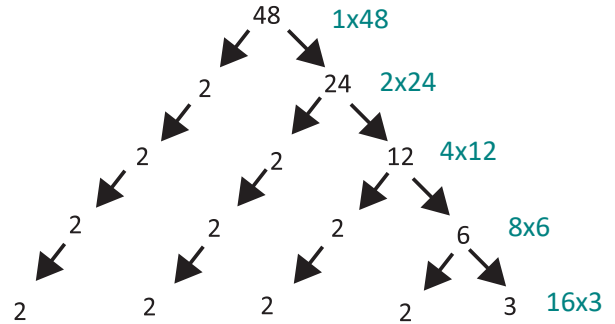
42 sayısının asal çarpanlarının toplamı kaçtır?

Asal çarpanlarına ayırma

Herhangi bir sayının asal çarpanlarını çarpan ağacı veya bölen listesi yöntemi ile bulabiliriz.

Örneğin: 48 sayısının çarpanlarını bulalım.

Çarpan Ağacı Yöntemi

Çarpanlar: 1, 2, 3, 4, 6, 8, 12, 16, 24, 48
Asal çarpanlar : 2 ve 3

Bölen Listesi Yöntemi

48	2
24	2
12	2
6	2
3	3
1	

2 tane asal çarpanı var.

Soru: 60 sayısını asal çarpanlarına ayırınız..

Çözüm

Soru: 72 sayısını asal çarpanlarını bulunuz ve sayıyı üslü ifadelerin çarpımı şeklinde yazınız.

Çözüm

Soru: 24 sayısının asal olmayan çarpanlarının sayısı kaçtır?

Çözüm

Soru: $180 = 2^a \cdot 3^b \cdot 5^c$

Yukarıda verilen eşitliğe göre;
 $a+b+c$ toplamı kaçtır?

Çözüm

Soru:

A	2
B	2
C	3
D	3
E	5
1	

Yanda bir A sayısının asal çarpanlar algoritması verilmiştir.
Buna göre A -D farkı kaçtır?

Çözüm

Soru:

120 sayısının en büyük asal çarpanı ile en küçük asal çarpanının toplamı kaçtır?

Çözüm